

КОНЦЕПТ ПРОГРАМСКОГ ХИБРИДНОГ ОБЈЕКТА КРОЗ ПРИМЕР КАФЕ-КЊИЖАРЕ

THE CONCEPT OF A HYBRID-PROGRAM DESIGN THROUGH THE EXAMPLE OF A CAFE-BOOKSTORE

Вања Вујасиновић, Факултет техничких наука, Нови Сад

Област – ДИЗАЈН ЕНТЕРИЈЕРА

Кратак садржај – Концепт кафића као простора који служи раду и учењу, познат је савременом човеку и присутан је све више, с узрок томе је другачији стил живота. Онлајн(online) начин праћења наставе и даљински (remote) тип пословања, омогућавају флексибилност у одабиру локације, а неретко та локација управо представља место где се нуди бесплатан Ви-Фи, довољно места за седење, утичнице и атмосфера погодна за продуктивност.

Кључне речи: Дизајн ентеријера, Хибридна архитектура, Кафић, Традиционални материјали, Савремени материјали

Abstract – The concept of a coffee shop as a space that serves work and study is familiar to modern people and is present more and more, and the reason for this is a different lifestyle. The online method of monitoring classes and the remote type of business enable flexibility in choosing a location, and often that location is the place where free Wi-Fi, enough seating, sockets and an atmosphere suitable for productivity are offered.

Keywords: Interior design, Hybrid architecture, Café, Traditional materials, Contemporary materials

1. УВОД

Библиотеке и читаонице имају богату историју која датира још од древних цивилизација, а данас се користе у једнакој мери. Оне представљају места погодна за фокусирано и продуктивно учење и истраживање, а данас велики број савремених читаоница поред великог избора књига, садржи утичнице и приступ интернету, јер се начин учења променио у односу на раније.

С обзиром на нагли раст броја дигиталних номада – појединаца који своје пословне обавезе обављају независно од локације, појављује се и нова типологија ко – воркинг (Co-working) простора, чији број је порастао у популарности како је природа посла еволуирала. Ови простори пружају динамично и флексибилно радно окружење и комбинују предности професионалног канцеларијског окружења са погодношћу рада на даљину.

НАПОМЕНА:

Овај рад проистекао је из мастер рада чији ментор је био др Радомир Којић.

Кафе-књижара је хибридни простор који комбинује карактеристике кафића и књижаре, стварајући удобно окружење за читање, опуштање и дружење. Ови простори су постали популарни због своје способности да пруже љубитељима књига и кафеа идеално место за комбинацију оба ужитка.

2. АНАЛИЗА АРХИТЕКТОНСКОГ ПРОГРАМА

2.1 Појам хибридног архитектонског програма

Хибридни програм у архитектури односи се на дизајнирање објеката или зграда које интегришу више функција или намена унутар исте структуре или простора. Ова пракса омогућава интеракцију и размену између различитих корисника и активности. Приступ попут овог допушта архитектама да кроз креативност и флексибилност створе јединствени и функционални дизајн који одражава различите потребе и преференције корисника. Хибридни приступ рефлектује растуће потребе заједница и жељу да се створе одрживији, ефикаснији и пријатнији простори за живот, рад и игру људи.

2.2 Кафе-књижара као пример хибридног програмирања у дизајну ентеријера

С обзиром да модерно доба са собом доноси и дигитални номадски начин живота, пораст рада и учења на даљину доводи до повећања броја људи који своје обавезе обављају у кафићима. Отуда произлази идеја интеграције додатних програма у првобитни, при чему оба концепта негују интеракцију и размену између различитих корисника и активности.

3. СТУДИЈЕ СЛУЧАЈА

3.1 Кафетерија

PONT Coffee Shop / Studio stof

Простор кафеа је првобитно био пословна зграда подужног облика 1940-их година која је повезивала две стазе у граду. Отуда настаје име кафетерије *Pont*, извучено из француске речи за мост, а вишеслојност појма дизајнери постижу и његовим интегрисањем у сам концепт кафетерије – желе да постигну директну спону између произвођача и потрошача.

Транспарентност се остварује постављањем дугачког барског стола, уједно и шанка за баристу, у центар собе, где се границе између корисника и запосленог бришу. Он постаје доминантан мотив целог ентеријера, а својом лонгитудиналношћу, заједно уз

ненаметљиву позицију осталог мобилијара, утиче на ефекат текућег простора читавом дужином.

Слика 1: кафе *PONT*

3.2 Књижара

Common Reader Bookstore / Atelier TAO+C

Објекат чији је план *L* облика, дели се на две правоугаоне целине које су релативно изоловане, али је једна интимнијег, а друга комерцијалнијег амбијента. Архитекте изостављају сувишне детаље и фокус стављају на основне елементе простора – полице, столове и столице, које са намером густо постављају и тиме контролишу интимност просторног оквира.

Њихов дизајн, као и комбинација тамног дрвета и светло зелених детаља подсећа на изглед старих библиотека, чија атмосфера подстиче на рад и учење. Осим средишњег простора испуњеног столовима и столицама намењеним за читаоце, сегменти између полица пројектовани су за исту намену, али за кориснике којима је комфор приликом читања на првом месту.

Слика 2: књижара *Common Reader*

3.3 Кафе-књижара

Polyandria (Пољандрија) bookstore / Ilya Gulyants

Смештен у Москви, дизајн ентеријера кафе-књижаре одише типичним карактеристикама индустријског стила - изложени бетонски зидови, видљиве цеви и инсталације, употреба метала. Зидовима оставља видљиву текстуру старих зидова од цигле, преко којих је танак слој беле фарбе, оставља плафон видљивим у свом оригиналном материјалу, а за под узима загаситу, сиву боју која одаје утисак бетона. Због ненаметљивих основних елемената ентеријера, велики акценат је стављен на мобилијар изразитом заступље-

ношћу дрвета, попут степенстих самостојећих полица, столица скандинавског брэнда и великог стола који постаје централни мотив, чиме дизајнер успева да добије резултат топлијег ентеријера и створи удобни амбијент корисницима простора. Архитекта велику пажњу посвећује осветљењу, при чему је приметна велика количина природног светла, која овај простор чини додатно пространим и прозачним, иако је диспозицијом мобилијара и одсуством преградних зидова тај ефекат већ постигнут. Суптилно и топло вештачко осветљење доприноси комфору ентеријера.

Слика 3: кафе-књижара *Пољандрија*

4. КОМБИНОВАЊЕ МАТЕРИЈАЛА ИЗ ПРОШЛОСТИ И САДАШЊОСТИ У САВРЕМЕНОМ ЕНТЕРИЈЕРУ

Савремена архитектура и дизајн ентеријера често укључују традиционалне материјале уз модерне елементе како би створили јединствен и хармоничан спој старог и новог. Ова веза може резултирати визуелно упечатљивим и културно богатим просторима.

Када се говори о традиционалним материјалима, мисли се на материјале који су препознатљиви у архитектури и грађевинарству вековима уназад на глобалном нивоу, али и у одређеним културама. Ови материјали се обично добијају из природних ресурса и имају дугу историју коришћења архитектури због њихове доступности, издржљивости и компатибилности са локалним окружењем. Традиционални материјали су често цењени због својих квалитета и способности да створе везу са културним или историјским наслеђем. Дизајнери и архитекте, често употребљавају и враћају се традиционалним материјалима због њихове могућности да створе осећај места и културног идентитета у архитектонском и унутрашњем дизајну. Они такође могу допринети одрживој и еколошки прихватљивој грађевинској пракси, што их чини вредним у савременој градњи, која често настоји да уравнотежи модерне иновације са везом са историјом и локалном традицијом.

5. ПРОЈЕКАТ КАФЕ-КЊИЖАРЕ У НОВОМ САДУ

5.1 Објекат на коме се врши уређење ентеријера

Пословни простор који је задат пројектним задатком налази се у самом центру Новог Сада, у централној пешачкој градској зони и улично је оријентисан.

Објекат у ком се налази изграђен је на прелазу између XIX и XX века и има стилске карактеристике неоренесансе, а адаптиран 2012. године.

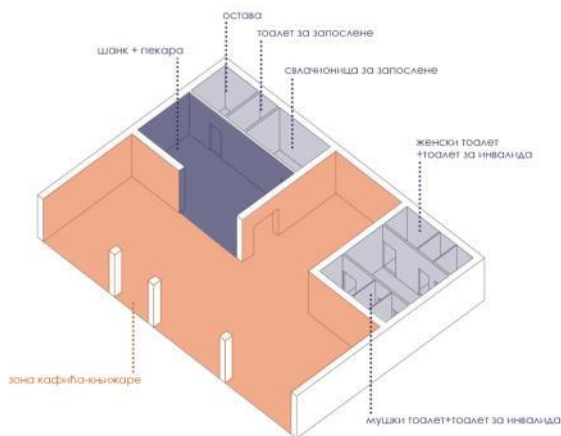
Простор је правоугаоне основе чија површина заузима 222м², а светла висина простора износи 3,20 метара. Позицију постојећих носећих масивних зидова, као и канализационих вертикала, није дозвољено мењати, што ствара одређена ограничења у позиционирању кухиње и тоалета које треба пројектовати.

5.2 Концепт

Првобитно анализирајући наведене примере, а затим и низ других угледних ентеријера, идеја о враћању традиционалног материјала попут дрвета и укључивање намештаја који корисницима пружа удобност, чинили су се као одлична основа за дизајнирање савременог амбијента за рад, учење и социјализацију. Овакав амбијент представља место на коме се може прочитати или купити књига, за посетиоце који преферирају конвенционални начин уживања или прикупљања информација, као и место погодно за све врсте дигиталног обављања активности и обавеза. Одатле произлази концепт кафе-књижаре који обједињује и комбинује функције, при чему посебно обраћа пажњу на материјализацију елемената и сам дизајн намештаја у складу са потребама корисника.

5.3 Функционалне поделе

С обзиром на постављена ограничења кроз санитарне чворове и масивне зидове, зонирање простора на функционалне целине долази интуитивно. Већ издвојене просторије добијају намену тоалета – женског и мушког (десно) и кухиње са оставом и простором за запослене (лево).

Слика 4: Зонирање објекта

Кухиња је намењена потребама мање пекаре, јер сам концепт укључује кафић који служи и продаје пекарске производе, пре свега због дужег задржавања у самом објекту, али и због разноврсније понуде. Централни део, смештен између тоалета и кухињске зоне, осмишљен је за већи број корисника, при чему се адекватним мобилијаром успешно постиже функционалност и превазилази непогодност простора који је веома узак, а фреквентан. Остатак простора искоришћен је за главну зону кафића и књижаре

испуњену различитим типовима седења, полицама за књиге и радним осветљењем.

5.4 Боје

Пројекат кафе-књижаре у свом дизајну интезивно користи колорит како би се формирао ентеријер препознатљивог и динамичног изгледа. Плава и наранџаста се често бирају у комбинацији због својих комплементарних особина и упечатљивог визуелног утицаја који стварају када су упарене заједно, а висок контраст између ове две боје даје снажан дизајнерски идентитет простора.

Боје у пројекту коришћене су претежно кроз челичне елементе – метални део столица дизајнера Дејвида Ирвина (David Irwin), решеткасте декоративне конструкције за стелике и украсне вертикалне и хоризонталне стубиће око шанкова од тераца. Такође, велике површине зидова између кухиње и тоалета окречене су у јарку плаву боју, чиме се наглашава симетрија и лонгитудиналност те зоне и ставља визуелна баријера између дела кафића за посетиоце и дела за запослене.

Намештај за седење интезивно наранџасте тканине, постављен је уз зидове обложене дрвеном облогом и полицама истог материјала, визуелно подстиче кориснике да уоче библиотеку и искористе доступност понуде књига приликом посете.

Слика 5: Рендер кафе-књижаре

5.5 Мобилијар

Столице у меком челику, неке у целости у том материјалу, а неке у комбинацији са дрвеним седиштем и наслоном, дело су дизајнера намештаја Дејвида Ирвина (David Irwin), и коришћене су у више варијанти дизајна – ниске без рукохвата, ниске са рукохватима и барске.

Дизајнер у склопу ове колекције нуди и столове дизајниране од истог материјала, а једноставан дизајн прилагођен је комерцијалним и образовним наменама простора. Плоча стола садржи један или више отвора, у зависности од димензија стола, чија функција је да се ергономски прилагоди потезу руке којом корисник хвата сто како би га разместио или склопио или провукао каблове за рачунар.

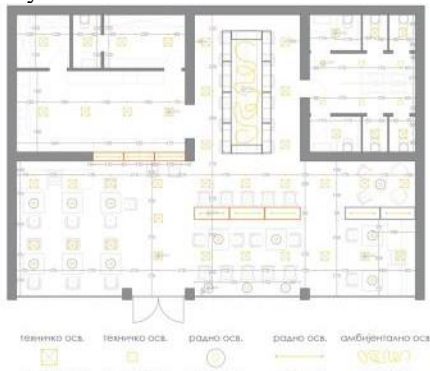

Слика 6: Новопројектовано стање са мобилијаром

5.6 Осветљење

У пројекту кафе-књижаре, примењени су различити типови осветљења – техничко, радно и амбијентално. Техничко осветљење постављено је на једнаким растојањима кроз лед светилке квадратног облика и неутрално беле боје (4500К).

Радно осветљење налази се изнад шанка при излогу и столова у виду лустера једноставног и ретро дизајна, чији изглед подсећа на светилке које се могу наћи у старим читаоницама библиотека, и кроз минималистичке линијске светилке у индустријском стилу изнад централног и кухињског шанка. Амбијентално осветљење у подужној зони изнад столова, облика слободне криве линије у лед светлу, представља акценат и разбија строгу форму простора. Наведене праволинијске и криволинијске светилке окружене су решеткастом конструкцијом која има искључиво декоративну улогу.

Слика 7: Нова плафона са планом расвете

5.7 Основа пода

Облога пода је паркет у стилу француског слога, а инспирација за одабир ове врсте пода је у постојећој облози у објекту. Паркет је израђен од светлог храста - ламела од пуног дрвета лепљена на шперплочу, постављена клик-клак системом.

5.8 Материјали

Како би се испројектовао ентеријер са ретро шармом, а ипак у складу са модерним дизајном и потребама савременог човека, вешто комбиновање традиционалних и савремених материјала се кроз праксу показало као одличан приступ за добијање таквог ефекта.

Споменуто пуно дрво и меки челик, представљају најпримењеније и најистакнутије материјале у

целокупном ентеријеру, али један од веома упадљивих јесте терацио којим се облаже главни шанк при кухињи, централни и шанк у излогу локала. Коришћени терацио користи белу нијансу епокси смоле као везивно средство, а унутар везива меша плаво, наранџасто и сиво камење. Присутне су површине од необрађеног рустичног бетона, због којих се овај ентеријер може сврстати у индустријски. Кухиња, и у склопу ње витрина за излагање пецива, израђене су од инокса, пружајући ентеријеру додатну дозу модерног карактера.

5.7 Закључак

Убацавање додатних садржаја у постојећи програм може обогатити и допунити архитектонску вредност простора и генерисати аутентичан и несвакидашњи дизајн. Кафе-књижара је препозната као функционалан и корелирајући хибридни програм и у свету и код нас, која уз оргиналан дизајн и комфоран амбијент може привући, али и задржати велики број корисника одређене циљне групе. Правилан избор материјала и осветљења, не само да показује концепт дизајна, већ и одражава бригу архитекте да задовољи естетске потребе савременог човека.

6. ЛИТЕРАТУРА

1. Hybridization in Architecture, Galina Ptichnikova, 2020, the Authors. Published by Atlantis Press. <https://www.atlantis-press.com/proceedings/ahti-20/125944729>
2. <https://architizer.com/blog/inspiration/stories/coupling/>
3. International Journal of Gastronomy and Food Science, Volume 33, September 2023, 100775 <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1878450X23001178>
3. Sustainable Environment in Interior Design: Design by Choosing Sustainable Materials, Ali Basim Alfuraty 2020 IOP Conf. Ser. <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/881/1/012035/pdf>
4. Garreta, A. Álvarez. (2012). Chandigarh Heritage Furniture. Docomomo Journal, (47), 74–79. <https://doi.org/10.52200/47.A.HJLNB2H8>
5. Application Discussion of Plastic Decorative Materials in Interior Design, Qinghui Sun, Boyang Bai Faculty of Construction, Guangdong Technology College, Zhaoqing, 526000, Guangdong, China <https://francispress.com/uploads/papers/m6hHKKKcglsgOLiHGHyQgXjNYLVVBvwwm4tP1v5t.pdf>

Кратка биографија:

Вања Вујасиновић рођена је у Новом Саду 1999. године. Дипломирала је 2022. године на Департману за архитектуру и урбанизам, Факултет техничких наука. Мастер рад на тему Концепт програмског хибридног објекта кроз пример кафе-књижаре, одбранила је 2023. године.

контакт:
vanjavujasinovic99@gmail.com